וימשחו לה' לנגיד ולצדוק (א) מקיש נגיד לצדוק: מה צדוק מחצה לו ומחצה לאחיו אף נגיד מחצה לו ומחצה לאחיו, וצדוק גופיה מנלן? *דתניא רבי אומר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו:

מתני' לא ירבה לו נשים אלא שמנה עשרה *רבי יהודה אומר מרבה הוא לו ובלבד שלא יהו מסירות את לבו ר' שמעון אומר אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זה לא ישאנה אם כן למה נאמר לא ירבה לו נשים דאפילו כאביגיל:

גמ' למימרא דר' יהודה דריש טעמא דקרא ור"ש לא דריש טעמא דקרא והא איפכא שמעינן להו דתניא *אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר לא תחבול בגד אלמנה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר עשירה ממשכנין אותה, ענייה אין ממשכנין אותה **ואתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה, ואמרינן מאי קאמר, הכי קאמר מתוך שאתה ממשכנה אתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה אלמא ר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ורבי שמעון דריש טעמא דקרא? בעלמא רבי יהודה לא דריש טעמא דקרא *ושאני הכא דמפרש טעמא דקרא: מה טעם לא ירבה לו נשים משום דלא יסור לבבו ור' שמעון אמר לך מכדי בעלמא דרשינן טעמא דקרא א"כ לכתוב קרא לא ירבה לו נשים ולישתוק ואנא אמינא מה טעם לא ירבה משום דלא יסור, לא יסור למה לי, אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זו לא ישאנה, אלא מה אני מקיים לא ירבה, דאפילו כאביגיל. הני שמונה עשרה מנלן דכתיב ויולדו לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינועם היזרעאלית, ומשנהו כלאב לאביגיל אשת נבל הכרמלי והשלישי אבשלום בן מעכה והרביעי אדוניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה ילדו לדוד בחברון וקאמר ליה נביא ואם מעט ואוספה לך כהנה וכהנה כהנה שית, וכהנה שית דהוו להו תמני סרי, מתקיף לה רבינא אימא כהנה תרתי סרי וכהנה עשרין וארבע תניא נמי הכי לא ירבה לו נשים יותר מעשרים וארבע *למאן דדריש וי"ו - ארבעים ושמנה הוו תניא נמי הכי לא ירבה לו נשים יותר מארבעים ושמנה, ותנא דידן מאי טעמיה? אמר רב כהנא מקיש כהנה בתרא לכהנה קמא: מה כהנה קמא שית, אף כהנה בתרא שית. והא הואי מיכל! אמר רב עגלה זו מיכל ולמה נקרא שמה עגלה שחביבה עליו כעגלה וכן הוא אומר לולי חרשתם בעגלתי וגו' ומי הוו למיכל בני והכתיב ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה? אמר רב חסדא עד יום מותה לא היה לה ביום מותה היה לה, מכדי בנים היכא קא חשיב להו, בחברון ואילו מעשה דמיכל בירושלים הוה דכתיב ומיכל בת שאול נשקפה בעד החלון ותרא את המלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' ותבז ואמר רב יהודה ואיתימא רב יוסף *שקלתה מיכל למיטרפסה אלא אימא עד אותו מעשה היה לה, מכאן ואילך לא היה לה והכתיב ויקח דוד עוד פלגשים ונשים בירושלים למלויי שמונה עשר. מאי נשים ומאי פלגשים? אמר ~~רב יהודה אמר רב~~ נשים בכתובה ובקידושין פלגשים בלא כתובה ובלא קידושין, אמר ~~רב יהודה אמר רב~~ *ארבע מאות ילדים היו לו לדוד וכולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלוריות היו, וכולן יושבין בקרונות של זהב ומהלכין בראשי גייסות היו והם היו בעלי אגרופין של בית דוד ואמר ~~רב יהודה אמר רב~~ תמר בת יפת תואר היתה שנאמר ועתה דבר נא (*על) המלך כי לא ימנעני ממך ואי ס"ד בת נישואין הואי, אחתיה מי הוה שריא ליה, אלא שמע מינה בת יפת תואר היתה. ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד (*והיה) איש חכם וגו' אמר ~~רב יהודה אמר רב~~ איש חכם לרשעה, ויאמר מדוע אתה ככה דל בן המלך... ויאמר לו יונדב שכב על משכבך והתחל וגו' עד ועשתה לעיני את הבריה, ותקח המשרת ותצוק לפניו אמר ~~רב יהודה אמר רב~~ שעשתה לו מיני טיגון, וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד מ"ט? אמר ר' יצחק נימא נקשרה לו ועשאתו כרות שפכה, וכי נקשרה לו, איהי מאי עבדה? אלא אימא קשרה לו נימא ועשאתו כרות שפכה, איני והא דרש רבא מאי דכתיב ויצא לך שם בגוים ביפיך שאין להן לבנות ישראל לא שער בית השחי ולא בית הערוה? שאני תמר דבת יפת תואר הואי, ותקח תמר אפר על ראשה, (*ואת כתונת) הפסים אשר עליה קרעה תנא משמיה דר' יהושע בן קרחה גדר גדול גדרה תמר באותה שעה אמרו לבנות מלכים כך, לבנות הדיוטות על אחת כמה וכמה, אם לצנועות כך, לפרוצות על אחת כמה וכמה *אמר ~~רב יהודה אמר רב~~ באותה שעה גזרו

על

וימשחו אותו. בשלמה כתיב: **והיתה לאהרן ולבניו.** בלחם הפנים כתיב: **מתני' שמנה עשרה.** לקמן נפקא לן: **גמ' עשירה ממשכנין אותה.** לפי שאינה צריכה לאותו כסות להחזירו לה בלילה: **משיאה שם רע.** שתכנס לביתך שחרית וערבית: **למאן דדריש וי"ו.** ר"ע בד' מיתות ב"ד (לקמן דף נא.)

תורה אור

ישמעאל אחי בת ובת אני דורש: **חרשתם בעגלתי.** שמשון קרי לה לאשתו כשהגידה להם חידתו: **ואמר רב שקלה מיכל למטרפסה.** זה היה פרעון תשלומה מה שנכתב בלידו לא היה לה ולד אלמא מההוא מעשה ואילך לא הוה לה אבל מקמי הכי איכא למימר דהוה לה: **והא כתיב ויקח דוד עוד.** אלמא טובא הוו ליה נשים: **יפת תואר.** הנשבית במלחמה כדכתיב (דברים כא) וראית בשביה: **תמר.** אחות אבשלום בת יפת תואר היתה קודם שנתגיירה בלב שלם מעכה אמו ילדה לו לדוד את תמר והיתה אלו בתורת יפת תואר: **ועתה דבר נא וגו'.** תמר מנסיב ליה עלה לאמנון: **מי הוה שרייה ליה אלא שמע מינה.** עדיין לא נתגיירה אמו כשילדתה ותנן ולד שפחה וכותית מישראל אין לו קורבת אב במסכת יבמות (דף כב.) מי שיש לו בן מ"מ וכו': **והתחל.** עשה עצמך כחולה: **הבריה.** מאכל טיגון פריי"ט: **שלא היה להם לבנות ישראל.** קודם שחטאו וגבהו בנות ציון (ישעיה ג): **לא שער בית השחי.** תחת אצילי זרועותיהן: **גדרה תמר.** בדמעתה וזעקתה והנהגה עצמה בבזיון, נשאו שאר נשים ק"ו בעצמן: מה בנות מלכים אירע קלקול זה, בהדיוטות על אחת כמה וכמה:

על

דאי ס"ד בת נישואין הואי אחתיה מי הוה שרייה ליה. מכאן קשה לפ"ה שפירש בפ"ק דקידושין (דף כב:) והבאתה אל תוך ביתך מלמד שלא ילכנה במלחמה פי' שלא יבא עליה במלחמה ומשמע מתוך פי' הקונטרס דאפילו ביאה ראשונה אסורה במלחמה עד לאחר כל המעשים כולן וא"כ לא בא דוד על מעכה רק לאחר שנתגיירה וא"כ בת נישואין היא והיכי שריא תמר לאמנון אחתיה היא ועוד דהא אמרינן (שם דף כא:) דלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע משמע שבמלחמה ביאה ראשונה הואי לכך פירש ר"ת התם שלא ילכנה במלחמה לבא עליה ביאה שניה ומחלוקת בירושלמי בין רב ושמואל מן הפי' דרב אמר אינה מותרת במלחמה אלא ביאה ראשונה ושמואל אמר אף לא ביאה ראשונה ולא ביאה שניה וזה לשון הירושלמי תרתי מילין אתון אמרין משמיה דרב וליתא הכא אתון אמרין משמיה דרב אסור לבא עליה ביאה שניה ואני אומר לא ביאה ראשונה ולא ביאה שניה וא"כ קשיא לשמואל הך דהכא כדפרישית על כן נראה למימר דתמר לא היתה בת דוד שאמה כבר היתה מעוברת כשבאת למלחמה והא דכתיב (שמואל ב יג) כי כן תלבשנה בנות המלכים מעילים מתוך שגדלה בחיקו של דוד קרי לה בת מלך:

סוסים

מסורת הש"ס

ב"ב קמג. ע"ז יוד: [יומא יז:]

[עי' תוספות פסחים סג. ד"ה ר"ש וקטן: ד"ה ותוס וחוס' זבחים סג. ד"ה המזבח ובעירובין מח. ד"ה ר' יהודה ותוס' מו"ק כד: ד"ה עלרת]

ב"מ קטו.

[ועי' ב"מ קטו. ובריטב"א קלת]

[קידושין סח: וש"נ]

ולמאן דדריש וי"ו מ"ח הוי

[לקמן מט. קידושין עו:]

[עמ"ש על הגליון בפסחים נז: בפס ערוך]

[נ"ל ויונדב]

[נ"ל וכתנת]

[ע"ז לו:]

עין משפט נר מצוה

מח א מיי' פ"ג מהל' מלכים הלכה ב סמג לאוין רכב :

מט ב מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הלכה א סמג לאוין קפא טוש"ע ח"מ סי' צז סעיף יד :

נ ג מיי' פ"ד מהלכות מלכים הלכה ד ועי' בכ"מ ובמ"מ בפ"א מהל' אישות הלכה ד :

רבינו חננאל

וימשחהו ה' לנגיד ולצדוק הכהן מקיש נגיד לכהן וכתיב בכהן והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו כך מחצה למלך ומחצה לעם: מתני' לא ירבה לו נשים אלא י"ח כו' למימרא דר' יהודה דריש טעמא דקרא ואסור לרבות משום חשש מסירות. ורבי שמעון אומר אפי' אינן מסירות והא בסוף פרק המקבל שדה מחבירו איפכא שמענא להו ושנינן בעלמא ר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ושאני הכא דמפרש כו'. י"ח מנא לן ויולדו לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינועם היזרעאלית ומשנהו כלאב לאביגיל אשת נבל הכרמלי והשלישי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך גשור. והרביעי אדוניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל והששי יתרעם לעגלה הרי שש וכתיב ואם מעט ואוספה לך כהנה וכהנה כלומר שש ושש אחרות הרי י"ח. אמר רב עגלה זו מיכל והא לא היו לה בנים למיכל שנאמר ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה. ואסיקנא עד אותו המעשה שבינתו וקראתו כאחד הרקים (ירושלמי הלכה ד) וזהו ארכיסטם הוו לה בנים מאותו המעשה מתו לה. ולא היה לה ולד עד יום מותה ומפרש בירושלמי (בפירקין הלכה ד) שעל זה הדבר נענשה. פי' מטרופסה חלק חוקה כלומר להתם דינא: **אמר** רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד וכולם בני יפת תואר וכולן מגדלי בלורית היו כו'. פי' בלורית ציצית של שער (ובנויות דואבה): אמר רב תמר בת יפת תואר היתה שנאמר ועתה דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך. ואי הות בת נשואין אחתיה מי שריא ליה אלא מלמד שהיה בא עליה דוד בגיותה וילדה (אבשלום ותמר) ואח"כ נתגיירה. וקי"ל כי בתו הבאה מן הנכרית אינה בתו. ויונדב איש חכם מאד. אמר רב חכם ברשעה: דרש רבא ויצא לך שם בגוים ביופיך שלא היה שיער לבנות ישראל לא בבית השחי ולא בבית הערוה. שכב על משכבך והתחל וגו' ותקח את המשרת ותצק לפניו מלמד שעשתה לו מיני טגון וישנאה אמנון נימא קשרה לו ועשאתו כרות שפכה תנא גדר גדול גדרה תמר אותה שעה ומה לבנות סתומות כלומר הבתולות הצנועות כך אירע להן לבנות הדיוטות והן פתוחות פרוצות על אחת כמה וכמה : **יחוד** של ערויות

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולצדוק לכהן מקיש נגיד:

גליון הש"ס גמ' משום דלא יסור. עיין מ"ש בגליון ביומא דף עב ע"א :